

«Яснішає у світі, коли читають діти»

Методичні рекомендації бібліотечним працівникам щодо організації та проведення у 2021 році Всеукраїнського тижня дитячого читання

«Щоб підготувати людину до самостійного життя, треба ввести її в світ книг»

В.О. Сухомлинський.

Щороку у дні весняних канікул дитячі бібліотеки України проводять Всеукраїнський тиждень дитячого читання, який має давні і добрі традиції. Сьогодні дитяче читання значно розширило свою сферу, адже, використовуючи ресурси всесвітньої мережі, враховуючи виклики кризи COVID-19, можна формувати навички та вміння користування Інтернетом для промоції книги і читання. З обмеженням доступу через пандемію бібліотеки перейшли на новий рівень і відкрили нові двері – цифрові. Бібліотекарі знаходять нові способи надання послуг, проведення заходів, які до пандемії не розглядали, але, завдячуючи їх впровадженню, бібліотеки не втрачають зв'язок із читачами.

Враховуючи особливості цьогорічного святкування в умовах карантину, пропонуємо наступні заходи до Всеукраїнського тижня дитячого читання-2021. Оригінальне та яскраве оформлення бібліотеки, наочні форми популяризації книг – виставки, тематичні полиці можна доповнити буктрейлерами, презентаціями, промороликами тощо.

При плануванні Тижня-2021 рекомендуємо звернути увагу на творчість письменників-ювілярів, книги-ювіляри та нові книги.

Плануючи програму Тижня на 2021 рік, враховуйте успішні власні традиції його проведення, а також зверніть увагу на методичні рекомендації щодо його організації Сумської обласної бібліотеки для дітей попередніх років та Національної бібліотеки України для дітей на 2021 рік «На крилах книг». При розробці заходів Тижня радимо звернути увагу на «Пам'ятні літературні дати 2021 року», підготовлені НБУ для дітей (<http://www.chl.kiev.ua/>), «Календар знаменних і пам'ятних дат Сумщини на 2021 рік», підготовлені Сумською ОУНБ (<http://w.ounb.sumy.ua>), які знаходяться на сайті Сумської обласної бібліотеки для дітей (оголошення, листи, інформації).

Залежно від ситуації з карантинними обмежувальними заходами на час проведення Тижня дитячого читання радимо проводити заходи як офлайн, так і онлайн.

Книжкові виставки. Без цієї форми наочної популяризації книги важко уявити бібліотеку. Популяризуючи творчість письменників-ювілярів і книги,

що також відзначають ювілейні дати, та враховуючи пам'ятні дати 2021 року, радимо вам організувати та презентувати такі книжкові виставки: «Лише одна! Але яка...» (презентація книг письменників-ювілярів 2021 року для читачів-учнів 1-4 класів), «Лицарі, шляхтичі, козаки...» (твори ювілярів-класиків історичного жанру В.Малика, С.Скляренка, В.Шкляра, В.Чемериса, Г.Сенкевича – для читачів-учнів 8-9 класів), «Письменники незалежної України – дітям», «Моє слово тобі, Україно» (до 30-річчя незалежності України). Доречними будуть книжкові виставки -бенефіс, -навігатор, -вшанування, -пропозиція, одного жанру тощо.

Цікавими для користувачів будуть такі заходи, як: книжкові кастинги, літературний глобус, інформаційні квести, презентації книг, майстер-класи, музичні відеоказки, зустрічі на онлайн-плато, марафони, літературні жмурки, творчі палітри, бібліографічні привали, електронні презентації книг-лауреатів літературних премій та книг-ювілярів, відеомандрівки, імідж-коктейлі тощо.

Інтернет і читання? Радимо спробувати відшукати відповідь на це питання разом із користувачами у ході диспуту «В павутині Інтернету» під час зустрічі в бібліокафе. Цей диспут може відбутися між читачами-учнями 5-6 класів, бібліотекарями, вчителями. Відеоподорожі «Від папірусу до книги» або «Книга – восьме чудо світу» допоможуть дітям простежити історичний шлях книги, діалог «Книга в епоху Інтернету» доведе важливість читання в епоху гаджетів.

Серед читачів можна оголосити конкурс на кращий буктрейлер «Сузір'я улюблених книжок», під час якого діти зможуть презентувати свою улюблену книгу і поринути у фантастичні пригоди, несподівані мандрівки та справжні детективні історії!

Серед різноманітних заходів Тижня почесне місце мають посідати ігрові форми роботи. Численні вікторини, літературні змагання (як групові, так і індивідуальні), літературні подіуми, акції, вікторини, бібліотусовки ерудитів не лише розвиватимуть у дитини пам'ять, логічне та образне мислення, але й спонукатимуть взяти в руки книгу.

Тиждень може складатися із тематичних днів. Наприклад, за літературними жанрами (День казки, День періодики, День історичної книги, День детектива, День поезії тощо), за видами мистецтва (День кіно, День мультфільму, День музики, День театру) або з окремих заходів. Важливо, щоб дні Тижня були наповнені активними, діалоговими, ігровими формами роботи, які дозволяють стимулювати читацьку активність дітей.

Зауважимо, що як би не проводився Тиждень – за тематичними днями чи окремими заходами – традиційно його відкриття – це театралізоване свято за участю героїв улюблених дитячих книг, письменників і друзів бібліотеки. Відкриття – це найбільш яскрава та феєрична частина Тижня. У день його закриття варто підбити підсумки всіх конкурсів і вікторин, провести нагородження переможців, визначити найактивніших читачів, заохотити тих, хто прийшов до бібліотеки вперше.

При розробці бібліотечних заходів Свята дитячого читання кожен день Тижня пов'язуємо з дитячою книгою, світом доброго та веселого дитинства.

Пропонуємо орієнтовну тематику днів **Тижня (онлайн)**:

1-й день – Знайомство з письменником-ювіляром «На перетині думок» або Галерея митців» (Тамарою Герасименко, Сергієм Гридіним, Андрієм Курковим, Іваном Малковичем тощо).

2-й день – Літературні перегони «Увімкни казку».

3-й день – Краєзнавчий олімп «Славетні імена Сумщини».

4-й день – День нової книги «ВoоK-хвилинка про новинку».

5-й день – День поезії «Довго щирими сими словами до людей промовлятиму я...».

6-й день – Територія творчості «Читай! Малюй! Вигадуй!» – майстер-класи.

7-й день – «Ігроленд в бібліотеці».

Про відкриття Тижня бажано розповісти заздалегідь, розмістивши на сайті чи у мережі «Фейсбук» цікаво оформлену програму Тижня та запрошення до участі у заходах. Це допоможе дітям зорієнтуватися та активно брати участь у тих заходах, які пропонує бібліотека.

Якщо у **перший день** Тижня планується зустріч з письменником, то заздалегідь запропонуйте дітям прочитати твори автора, обговорити питання, які їх цікавлять, щоб зустріч відбувалася динамічно, жваво, цікаво, емоційно. Автор обов'язково поділиться секретами творчого процесу.

Якщо немає змоги вийти на онлайн-зустріч з письменниками-ювілярами, запропонуйте читачам *відеоогляд* творів, *буктрейлери*, які розповідають неймовірно цікаві факти про книги-ювіляри та їхніх авторів «Подивився – почитай». До ювілею Івана Малковича, наприклад, можна запропонувати презентацію його видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», зробити огляд найвідоміших творів письменника. Дивись за посиланням

<https://www.slideshare.net/nbkidskiev/ss-242897727>

Цікаво, весело і корисно буде на *літературній кухні* від автора «Смакуємо онлайн», коли гості сайту чи мережі «Фейсбук» познайомляться з його новинками. Доповненням цього дня стануть *виставки-вшанування* письменників і книг-ювілярів «Дати з календарної сторінки», «Ювілейні святкування в країні читання». Для читачів-учнів 5-9 класів варто підготувати книжкову виставку-сюрприз «Побачення з книгою наосліп». Обравши лише за цитатою «книгу – сюрприз», оформлену як подарунок, діти отримають можливість познайомитися з нею тільки вдома.

Другий день «Увімкни казку» має зацікавити молодших користувачів.

Сучасна українська казка існує – і вона цікава, класна, а головне – різноманітна! Сучасні українські казки на телеекрані у виконанні казкаря Сашка Лірника сподобаються не тільки дітям, а й батькам. Можна запропонувати дітям музичне *відеознайомство* «Герої українських казок – на екрані» (SNOVD.SK.UA / [ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ](http://CHERKASKA.OBLASNA.BIBLIOTEKA.DLYA.DITEY)). Пропонуємо також скористатися літературними *проектми* Сумської обласної бібліотеки для дітей: «Книжка у віконці», «Наша фішка – читаємо разом дитячу книжку».

«Пригоди Котигорошка та його друзів» ([YouTube > watch](https://www.youtube.com/watch)) – новий анімаційний мультсеріал для дошкільників і молодших школярів, який

спонукає до читання. Це найкраща можливість заохотити дітей до української казки, української книги. Має зацікавити юних користувачів цикл навчально-пізнавальних відео «Секрети Книжника, або Як стати Лідером Читання» (www.chl.kiev.ua > Default).

«Коли сторінки оживають: добірка книжкових екранізацій» – дивовижний світ відкриває перед юним читачем казка «Лускунчик і Мишачий Король». Казка Е.А. Гофмана оживає в музиці П.Чайковського (балет «Лускунчик») і у фільмі «Лускунчик і чотири королівства» (студія Disney).

День третій «Красзнавчий олімп Сумщини» пропонуємо присвятити видатним країнам. Його варто розпочати з відеоподорожі «Красзнавчим атласом Сумщини» (<https://sodb.sumy.ua/80let/Atlas.html>).

Цього дня для молодших користувачів можна запропонувати *відеобесіду* «Відомі країни», під час якої діти познайомляться з життям і діяльністю відомих людей, які народилися, жили і творили на території нашої області. Протягом дня запропонуйте своїм користувачам *перегляд блогу* «Рідний край вивчай і знай»: «Світові перемоги з Сумами в серці» (олімпійський чемпіон Володимир Голубничий), «Золоті весла Олександра Шапаренка», «Володимир Петрович Куц», «Дворазовий олімпійський чемпіон-важкоатлет Леонід Жаботинський» (oddblog.wordpress.com/2019/10/28).

Переглянувши *відеопрезентації* «Про диво калинове і птахів...» і «Листопад Олексія Столбіна», діти дізнаються неймовірно цікаві факти про книги та життя письменників-земляків Дмитра Білоуса та Олексія Столбіна і точно захочуть прочитати їхні твори.

Бібліотеками області розроблено низку електронних інформаційних ресурсів та забезпечено доступ до них через веб-портали. Розроблені інформаційні продукти стануть надійними помічниками бібліотекарів в національно-патріотичному вихованні підростаючого покоління. Пропонуємо цього дня *перегляд відеопрезентації* за книгою Петра Нестеренка «І повернувся білим журавлем...» про нашого земляка Героя України Сергія Табалу та «Три подвиги Олексія Береста» (<https://soddblog.wordpress.com/2019/10/21/три-подвиги-олексія-береста/>).

«ВooK-хвилинка про новинку» – це день пізнавальних відеооглядів нових книжкових надходжень, розповідей про книги та читання, книжкової реклами, оглядів виставки-навігатора «БібліоBook: світ українських казок». Бажано підготувати *віртуальні виставку-рейтинг* «Книги – лауреати загальновідомих премій і конкурсів», *виставки* «Увага! Відкриваємо нове ім'я», «Від сторінки до сторінки – презентуємо новинки». Для наймолодших читачів у цей день пропонуємо *голосні читання* нових творів сучасних дитячих поетів і письменників «Що буває, коли книжка оживає».

Радимо скористатися матеріалами Інтернет-ресурсів КЛЮЧ (<http://www.chl.kiev.ua/key>), «ЛітАкцент», (<http://litakcent.com/category/litachok/>)

Під час заходів Дня слід надати читачам *бібліопортрет* про книговиляри 2021 року. Наприклад: «Ті, хто не любили Вінні-Пуха», «Піннокіо та Буратіно – брати-близнюки?» (для читачів-учнів 1-4 класів); «Довга подорож Гуллівера», «Де знаходиться острів Робінзона?» чи літературне досє «Білий

Бім Чорне Вухо: трагічна історія вірності» (для читачів-учнів 5-7 класів); «Робити дива своїми руками: галіот капітана Гріна», «Те, що не вмирає: поема Лесі Українки «Одержима», «Над прірвою у житі: книга-вибух Дж. Д. Селінджера» (для читачів-учнів 8-9 класів).

П'ятий день Тижня пропонуємо провести як День поезії. «Довго щирими сими словами до людей промовлятиму я...» – гасло дня. Цього року його варто присвятити поезії Лесі Українки, ювілей якої святкує увесь світ. До уваги найменших читачів можна запропонувати «Поетичний віночок Лесиних рядків», під час якого діти матимуть можливість прочитати вірші Лесі Українки.

Протягом цього дня онлайн-відвідувачі мають можливість переглянути книжковий *онлайн-вернісаж* «Вітрила її долі» або зустрітися в *поетичній онлайн-вітальні* «Під шелест сторінок книжкових», взяти участь в *онлайн-конкурсі* «Вінок сплітаю з квітів рідного краю». Рекомендуємо також включити до заходів перегляд фільму Богдана Голеня «Леся Українка». Для користувачів середнього і старшого віку пропонуємо *шоу* «Бібліоовація» – читання власних віршів або *літературний вечір* «Все, що душа довірила словам...».

Територія творчості «**Читай! Малюй! Вигадуй!**» таку назву може мати **шостий день** Тижня.

Майстер-класи за творами дитячих письменників «Мішок добрих казок» і «Фонтан казок. Сучасні українські казки», *арт-година* «Я малюю казку», «АРТ-майстерка!», проведені в режимі онлайн, допоможуть дітям навчитися власноруч робити цікаві креативні речі і предмети.

Заплануйте цикл *інтерактивних відео* «Не вір – перевір, або Майстерня критичного мислення для справжніх читачів», низку майстер-класів і художніх майстерень «Hand-Made читання». Серед них – *майстерня з художнього розпису*, присвячена 100-річчю обласної бібліотеки для дітей «Віват, БІБЛІОТЕКО!». *Конкурси малюнків* «Малюємо, читаємо – у творчості зростаємо», «Цікаві речі – руками малечі» прикрасять заходи шостого дня Тижня. Доречною буде *акція* «Селфі з улюбленою книгою», яка закінчиться виставкою найкращих робіт.

«**Ігроленд в бібліотеці**» – **останній день** Тижня пропонуємо присвятити літературним іграм. Ігри – це магніт, який притягує юних користувачів бібліотеки. Вони користуються серед читачів особливою популярністю, але їм потребують від них хоча б мінімальної підготовки. Різноманітні за формою та змістом (вікторини, літературні подорожі, пазли, інтелектуальні ігри, квести, конкурси тощо) ігри не лише популяризують книгу та стимулюють читання, але й розвивають дитячу пам'ять, логіку, мислення. У цей день для читачів-учнів 1-4 класів можна провести *бліц-турнір* «Динозаврики» за книгою Е. Заржицької «Пригоди Рожевого Динозаврика та його друзів», *літературний ранок* «Магазин незабутих друзів», присвячений іграшкам – героям книг Агнії Барто.

Літературний квест «Знайди книгу» за книгами-ювілярами 2021 року та *вікторину* «Козацька абетка» пропонуємо провести для читачів-учнів 5-7 класів; *літературну подорож* «Сторінками творів зарубіжних письменників-

ювілярів» (Памела Треверс – 115, Кристина Нестлінгер – 85), Гарріет Бічер-Стоу – 210, Генрік Сенкевич – 175, Вальтер Скотт – 250, Герберт Уелс – 155 та ін.) та *інтелектуальну гру* «Мікрокосмос «Лісової пісні» – для читачів-учнів 8-9 класів.

Тиждень дитячого читання об'єднає не лише читачів і творців книги, а й допоможе долучити до читання дітей та їх батьків, допоможе їм поспілкуватися з КНИГОЮ, взяти участь у різноманітних заходах, які проводитимуться у бібліотеці чи онлайн.

Епіграфом до наших порад взяті слова великого педагога і письменника Василя Сухомлинського про вплив книги на життя людини. Цю думку поділяє відомий авіаконструктор Сергій Корольов «Без книг, як без повітря, людина жити не може». Тож ведіть, шановні колеги, ваших користувачів у чарівний і дивовижний світ книг і нехай вони будуть для них тим повітрям, без якого нема життя.

З метою популяризації книги, підняття престижу читання, формування позитивного іміджу бібліотеки найяскравіші події Тижня рекомендуємо висвітлювати у засобах масової інформації: на шпальтах газет, радіоефірах, мережі «Facebook», власних сайтах і блогах.

**Головний методист
відділу інформації та маркетингу**

Тетяна БУРЯТОВА